

Patvirtinta:
LSMU VF Tarybos posėdyje
2019-06-17, Prot. Nr. 63

Papildyta:
LSMU VF Tarybos posėdyje
2020-06-19, Prot. Nr. VF10-14

LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETAS
VETERINARIJOS AKADEMIJA
VETERINARINĖS MEDICINOS STUDENTŲ
GYVŪNŲ PRODUKCIJOS IR GEROVĖS
PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ FORMAVIMO
TVARKA

I. BENDROJI DALIS

1. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto (LSMU) Veterinarijos akademijos (VA) Veterinarinės medicinos studijų programos studentų Gyvūnų produkcijos ir gerovės praktinių įgūdžių formavimo tvarka (toliau – Tvarka) parengta vadovaujantis šiais teisės aktais:

- 1.1. LR Mokslo ir studijų įstatymu (2016 m. birželio 29 d. Nr. XI – 242. Pakeitimo įstatymas Nr. XII-2534);
- 1.2. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto studijų reglamentu (patvirtintas LSMU Senato 2014 m. birželio 20 d. nutarimu Nr. 47-05. Pakeitimas 2017 m. spalio 13d. Senato nutarimas Nr.94- 04);
- 1.3. LR Veterinarijos įstatymu (Žin., 1991, Nr. 102-2313);
- 1.4. Veterinarinės medicinos studijų krypties aprašu (patvirtintas 2015 m. liepos 23d. ŠMM įsakymu Nr. V-795);
- 1.5. VM studijų rezultatais (patvirtinta LSMU VF Taryboje 2017-06-23);
- 1.6. Manual of Standart Operating Procedure (ESEVT SOP 2019).

2. Ši tvarka apibrėžia LSMU VA Veterinarinės medicinos II kurso studentų Praktinių įgūdžių formavimo Praktinio mokymo ir bandymų centre (PMBC), įvairių rūšių gyvūnų veislynuose ir ūkiuose, laboratorijose, Gyvulininkystės institute ir kitose veterinarinės medicinos praktinių įgūdžių formavimo bazėse organizavimą, vykdymą ir atsiskaitymą.

3. Praktinių įgūdžių formavimą organizuoja – LSMU VA Veterinarijos fakulteto (VF) tarybos patvirtintas VF padalinys ir praktinių įgūdžių formavimo koordinatorius.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. **Praktinių įgūdžių formavimas** – privaloma Veterinarinės medicinos studijų programos Gyvūnų auginimo ir veisimo modulio, Veterinarinės higienos ir gyvūnų gerovės modulio praktinių įgūdžių įgijimo dalis, kurios atlikimo formą, trukmę ir terminus apibrėžia Veterinarinės medicinos studijų planas.

5. **Praktinių įgūdžių formavimo koordinatorius** (toliau – **Koordinatorius**) – atsakingo VF padalinio rekomenduotas LSMU Rektoriaus pritarimu VF dekanu potvarkiu paskirtas VF dėstytojas.

6. **Praktinių įgūdžių formavimo vadovas** (toliau – **Vadovas**) – dėstytojas (*modulio/dalyko dėstytojas*), dirbantis Gyvūnų auginimo technologijų institute, Gyvūnų veisimo, Maisto saugos ir kokybės katedrose ir atsakingas už Veterinarinės medicinos studijų programos studentų praktinių įgūdžių formavimo plano (programos) įgyvendinimą ir kompetencijų įgijimą.

7. **Veterinarinės medicinos praktinių įgūdžių formavimo bazė** – Praktinio mokymo ir bandymų centras (PMBC), įvairių rūšių gyvūnų veislynai ir ūkiai, laboratorijos, Gyvulininkystės institutas ir kitos veterinarinės medicinos praktinių įgūdžių formavimo bazės.

III. PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ FORMAVIMO TIKSLAS

8. Sudaryti sąlygas studentui įgyti praktines/profesines kompetencijas, būtinas programos studijų rezultatams, įgyjamiems studijuojant gyvūnų auginimą ir veisimą, veterinarinę higieną ir gyvūnų gerovę, pasiekti ir veterinarijos gydytojo kvalifikacijai įgyti.

IV. PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ FORMAVIMO REZULTATAI

9. Baigęs Veterinarinės medicinos II kurso:

- 9.1. Gyvūnų auginimo ir veisimo modulio gyvūnų **auginimo ir jų produkcijos dalyko** studijas, studentas gebės įvertinti gyvūnų bendrą kūno išsivystymą ir produktyvumo kryptį, skirtingo amžiaus gyvūnų auginimo technologijas ir laikymo sistemas, gebės apskaičiuoti gyvūno kūno masę, gebės apskaičiuoti karvių pieno produkcijos rodiklius, įvertinti bičių produktų kokybę, nustatyti ir įvertinti mėsos fizikines, chemines ir technologines savybes, uždarnosios recirkuliacinės sistemos mechaninio bei biologinio filtrų darbo efektyvumą, baseinų vandens prisotinimo deguonimi atitikimą technologinėms normoms pagal atskiras žuvų rūšis.
- 9.2. Gyvūnų auginimo ir veisimo modulio gyvūnų **veisimo dalyko** studijas studentas gebės pažinti gyvūnų veisles, žinoti jų morfologines, fiziologines ir produktyvias savybes, užpildyti gyvūno kilmės pažymėjimą, vykdyti gyvūnų selekciją pagal genotipą ir fenotipą, atlikti gyvūnų genealoginę analizę, taikyti veisimo metodus.
- 9.3. Veterinarinės higienos ir gyvūnų gerovės modulio **veterinarinės higienos dalyko** studijas, studentas gebės atlikti gyvūnų aplinkos kokybinius, higieninius tyrimus; organizuoti gyvūnų apsaugos priemonių įgyvendinimą pagal teisės aktų reikalavimus, užtikrinant gyvūnų sveikatingumą ir gerovę; taikyti gyvūnų sveikatingumą ir gerovę reglamentuojančius teisės aktus, vykdyti gyvūnų sveikatos ir gerovės reikalavimų laikymosi kontrolę, priimti inovatyvius sprendimus, patarti gyvūnų augintojui apie atskirų gyvūnų rūšių ar gyvūnų grupių laikymo, priežiūros, auginimo principus;
- 9.4. Veterinarinės higienos ir gyvūnų gerovės modulio **taikomosios etologijos ir gyvūnų gerovės dalykų** studijas, studentas gebės stebėti įvairių žemės ūkio ir augintinių gyvūnų rūšių elgseną jų laikymo vietose, vertinti prigimtinio šių gyvūnų elgesio demonstravimo užtikrinimą, atsižvelgiant į gyvūnų gerovės reikalavimus, identifikuoti netinkamą (patologinę/stereotipinę) elgseną ir jos priežastį/-is, vertinti įvairių žemės ūkio ir augintinių gyvūnų rūšių gerovę jų laikymo vietose, pritaikant tinkamus vertinimo kriterijus, bei vadovaujantis LR gyvūnų gerovę reglamentuojančiais teisės aktais, saugiai dirbti su gyvūnais ir vykdyti gyvūnų gerovės laikymosi kontrolę.

V. PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ FORMAVIMO ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS

10. Praktinių įgūdžių formavimas privalomas visiems veterinarinės medicinos II kurso studentams.
11. Praktiniai įgūdžiai formuojami pagal LSMU Senato patvirtintą Veterinarinės medicinos studijų planą.
12. Praktinių įgūdžių formavimo metu įgytų kompetencijų vertinimui naudojamas sumuojamasis pasiekimų vertinimas.

13. Studentas, atvykęs formuoti praktinius įgūdžius, registruojamas studentų registracijos žurnaluose (praktinio mokymo ir bandymų centro, įvairių rūšių gyvūnų veislynų ir ūkių, laboratorijų, Gyvulininkystės institute ir kitose veterinarinės medicinos praktinių įgūdžių formavimo bazėse), supažindinamas su biologinio saugumo ir biologinės saugos SVP (standartinė veiklos procedūra), saugaus darbo ir vidaus tvarkos taisyklėmis ir pasirašo biologinės saugos žurnale, darbo saugos žurnale, šiuos dokumentus galima rasti Gyvūnų auginimo technologijų institute, Gyvūnų veisimo, Maisto saugos ir kokybės katedrose.
14. Praktinių įgūdžių formavimui vadovauja Vadovas kuris, vadovaudamasis praktinių įgūdžių formavimo planu, paskiria užduotis studentui.
15. Praktinių įgūdžių formavimo metu studentų judėjimas vyksta tik Vadovo ar praktinių įgūdžių formavimo bazės darbuotojo nurodytoje zonoje.
16. Studentas praktinius įgūdžius formuoja Gyvūnų auginimo ir veisimo modulio, Veterinarinės higienos ir gyvūnų gerovės modulio užsiėmimų metu.
17. Praktinių įgūdžių formavimo metu be Vadovo sutikimo studentas negali palikti praktinių įgūdžių formavimo vietos.
18. Praleidęs grafike numatytą praktinių įgūdžių formavimą dėl *pateisinamų ar nepateisinamų* priežasčių studentas kreipiasi į praktikos Vadovą dėl kito praktinių įgūdžių formavimo laiko paskyrimo.
19. Atvykęs į Praktinių įgūdžių formavimo vietą studentas turi būti pasiruošęs praktiniam darbui. Studento darbo drabužiai ir priemonės turi atitikti biosaugos reikalavimus. Studentas su savimi privalo turėti praktiniam darbui reikalingas priemones (VM studento praktinių įgūdžių dienyną bei rašymo priemones), o asmeninius daiktus ir mobiliuosius įrenginius palikti rūbinės spintelėje (jei praktikos vadovas nenurodė kitaip).
20. Praktinių įgūdžių formavimo metu (jei praktikos vadovas nenurodė kitaip) draudžiama naudotis visais elektroniniais prietaisais (mobilieji telefonai, kompiuteriai, planšetės ir kt.).
21. **Be savininko ar Vadovo leidimo fotografuoti gyvūnus ir aplinką draudžiama!**
22. Studentas, neatitinkantis darbo higienos reikalavimų ar nepasiruošęs praktiniam darbui, nepaisantis vidaus taisyklių ir reikalavimų, formuoti praktinių įgūdžių ar dalyvauti praktinių įgūdžių formavimo užsiėmimuose negali.
23. Studentams, nesilaikantiems numatytos tvarkos reikalavimų arba savavališkai pasišalinusiems iš praktinių įgūdžių formavimo vietos, fiksuojamas nedalyvavimas ir praktinių įgūdžių formavimo laikas neįskaitomas.
24. Praktiniai įgūdžiai vertinami kiekviename modulyje ir modulio dalyke atskirai t.y. Gyvūnų auginimo ir veisimo modulio auginimo ir veisimo dalykuose, Veterinarinės higienos ir gyvūnų gerovės modulio veterinarinės higienos ir taikomosios etologijos ir gyvūnų gerovės dalykuose pagal numatytą kalendorinį tematinį darbo planą.
25. Baigiantis praktinių įgūdžių formavimo laikui, Vadovas įvertina studento įgytus praktinius įgūdžius ir parašo pažymį praktinių įgūdžių dienyne.
26. Studento įgyti praktiniai įgūdžiai vertinami vadovaujantis LSMU Studijų reglamentu.

VI. PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ FORMAVIMO KOORDINATORIAUS IR VADOVO FUNKCIJOS

27. Praktinių įgūdžių formavimo **Koordinatorius**: kontroliuoja studentų praktinių įgūdžių formavimo eigą, tvarkaraščius, sprendžia iškilusius klausimus susijusius su praktinių įgūdžių formavimo eiga.
28. Praktinių įgūdžių formavimo **Vadovas**: pateikia studentams savo koordinuojamo modulio ar dalyko praktinių įgūdžių formavimo tikslų laiką, datą ir nurodo formuojamų praktinių įgūdžių bazę.

VII. STUDENTO TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ

29. Praktinių įgūdžių formavimo metu studentas privalo laikytis praktinių įgūdžių formavimo bazių nuostatuose nurodytų vidaus tvarkos ir saugaus darbo bei biosaugos taisyklių.
30. Laikytis veterinarijos gydytojo profesinės etikos principų, tinkamai elgtis ir gerbti gyvūnų šeiminkus.
31. Vykdyti praktinių įgūdžių formavimo vadovo pavestas užduotis.
32. Studentai turi teisę formuoti praktinius įgūdžius vadovaujantis šiame dokumente pateikta tvarka ir gauti su praktinių įgūdžių formavimu susijusią informaciją.

VIII. PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ FORMAVIMAS

33. II kurso praktinių įgūdžių formavimo dalykas yra sudedamoji Gyvūnų auginimo ir veisimo modulio auginimo ir veisimo dalykų, Veterinarinės higienos ir gyvūnų gerovės modulio veterinarinės higienos ir taikomosios etologijos ir gyvūnų gerovės dalykų dalis.
34. Praktinių įgūdžių formavimas pagal kalendorinį tematinį darbo planą kiekvieno modulio ir jo dalykų atskirai yra privalomas kiekvienam studentui.
35. Gyvūnų auginimo ir veisimo modulio **gyvūnų auginimo ir jų produkcijos dalyko** praktinių įgūdžių formavimas:

Ūkiuose ir laboratoriniuose darbuose, studentas įgis tokias kompetencijas:

- 35.1. gebės įvertinti gyvūno eksterjero skirtumus;
- 35.2. gebės atskirti gyvūno produktyvumo kryptį;
- 35.3. gebės apskaičiuoti skirtingų gyvūnų kūno masę;
- 35.4. mokės įvertinti skirtingo amžiaus laikomų gyvūnų auginimo technologijas;
- 35.5. mokės įvertinti gyvūninių produktų kokybę;
- 35.6. gebės įvertinti žuvų auginimo uždarnosios recirkuliacinės sistemos filtrų darbo efektyvumą;

36. Gyvūnų auginimo ir veisimo modulio **gyvūnų veisimo dalyko** praktinių įgūdžių formavimas:

Praktinio mokymo ir bandymų centre ir veislynuose, studentas įgis tokias kompetencijas:

- 36.1. mokės atpažinti gyvūnų veisles pagal išskirtines jų morfologines, fiziologines ir produktyviasias savybes;
- 36.2. mokės vykdyti gyvūnų atranką pagal kilmės duomenis;
- 36.3. mokės įvertinti veislės ir protėvio įtaką probandai;
- 36.4. mokės nustatyti giminingo poravimo atvejus, giminingo poravimo tipą ir laipsnį;
- 36.5. mokės vykdyti gyvūnų atranką pagal eksterjero rodiklius;
- 36.6. mokės vykdyti gyvūnų atranką pagal produktyviasias savybes, įvertinant jų tarpusavio koreliaciją;
- 36.7. mokės vykdyti gyvūnų porų parinkimą pagal eksterjero rodiklius ir produktyviasias savybes ir kitus selekcionuojamus požymius;
- 36.8. mokės pritaikyti veisimo metodus, sprendžiant įvairius veislininkystės uždavinius;

37. Veterinarinės higienos ir gyvūnų gerovės modulio **veterinarinės higienos dalyko** praktinių įgūdžių formavimas:

Praktinio mokymo ir bandymų centre ir ūkiuose, studentas įgis tokias kompetencijas:

- 37.1. gebės laikytis biologinio saugumo reikalavimų užtikrinant asmens saugą;
- 37.2. gebės parinkti tyrimo vietas (taškus) skirtingų gyvūnų rūšių, esant tam tikrai laikymo technologijai, laikymo patalpose;
- 37.3. gebės teisingai atlikti aplinkos fizinių, cheminių, biologinių veiksnių rodiklių matavimus ir rezultatų paskaičiavimus, analizuoti, lyginant su rekomendacinėmis normomis, įvertinti poveikį skirtingų gyvūnų rūšių sveikatingumui, produktyvumui;
- 37.4. gebės atlikti gyvūnų auginimo technologijos, fermų, pastatų elementų (pamatų, sienų, grindų, langų, stogo), guoliaviečių, girdymo ir šėrimo, ventiliacijos ir atliekų šalinimo

sistemų, mociono aikštelių įrengimo įvertinimą bei analizuoti, kaip tai turi įtakos gyvūnų sveikatingumui, produktyvumui;

37.5. gebės įvertinti gyvūnų laikymo sanitarines sąlygas;

37.6. gebės įvertinti gyvūnų kailio, odos, kanopų, nagų higieninę būklę, tinkamai ją prižiūrėti ir palaikyti švarią;

38. Veterinarinės higienos ir gyvūnų gerovės modulio **taikomosios etologijos ir gyvūnų gerovės dalyko** praktinių įgūdžių formavimas:

Praktinio mokymo ir bandymų centre, ūkiuose ir kitose gyvūnų laikymo vietose, studentas įgis tokias kompetencijas:

38.1. gebės įvertinti įvairių žemės ūkio ir augintinių gyvūnų rūšių elgseną jų laikymo vietose, vertinti prigimtinio šių gyvūnų elgesio demonstravimo užtikrinimą, atsižvelgiant į gyvūnų gerovės reikalavimus,

38.2. gebės identifikuoti netinkamą (patologinę/stereotipinę) elgseną ir jos priežastį/-is.

38.3. gebės įvertinti įvairių žemės ūkio ir augintinių gyvūnų rūšių gerovę jų laikymo vietose, pritaikant tinkamus vertinimo kriterijus, bei vadovaujantis LR gyvūnų gerovę reglamentuojančiais teisės aktais.

IX. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

39. Tvarkos papildymai įsigalioja nuo 2020 m. rugsėjo mėn. 1 d.

40. Tvarka gali būti keičiama, atšaukiama ar papildoma Veterinarijos fakulteto tarybos sprendimu.